

Ukrasne vrste i kultivari roda Cornus

Belcar, Maja

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Forestry and Wood Technology / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet šumarstva i drvne tehnologije**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:108:999292>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ŠUMARSTVA I DRVNE TEHNOLOGIJE**

ŠUMARSKI ODJEK

PREDDIPLOMSKI STUDIJ

ŠUMARSTVO

MAJA BELCAR

UKRASNE VRSTE I KULTIVARI RODA *CORNUS*

ZAVRŠNI RAD

ZAGREB, (RUJAN, 2021.)

PODACI O ZAVRŠNOM RADU

Zavod:	Zavod za šumarsku genetiku, dendrologiju i botaniku
Predmet:	Ukrasna dendroflora
Mentor:	Prof. dr. sc. Marilena Idžojić
Asistent–znanstveni novak:	
Student (-ica):	Maja Belcar
JMBAG:	0068231887
Akad. godina:	2020./2021.
Mjesto, datum obrane:	Zagreb, 24. rujna 2021. godine
Sadržaj rada:	Slika: 30 Tablica: 0 Navoda literature: 13
Sažetak:	Tema ovoga završnog rada su ukrasne vrste i kultivari roda <i>Cornus</i>. Rod <i>Cornus</i> obuhvaća oko 55 vrsta drveća i grmlja, od kojih je nekoliko u Hrvatskoj često sađenih ukrasnih vrsta: <i>Cornus alba</i>, <i>C. controversa</i>, <i>C. florida</i>, <i>C. kousa</i>, <i>C. mas</i>, <i>C. sanguinea</i> i <i>C. sericea</i>. Osim vrsta, prisutni su i brojni ukrasni kultivari, sa specifičnim obilježjima habitusa, kore, listova, cvjetova, brakteja i plodova. U završnom radu će biti opisane i slikovno prikazane najvažnije ukrasne vrste i kultivari, bit će naglašen njihov značaj, odnosno primjena u vrtovima i parkovima te posebne karakteristike, kao npr. jestivost plodova.

	IZJAVA O IZVORNOSTI RADA	OB ŠF 05 07
		Revizija: 1
		Datum: 24.09.2021

„Izjavljujem da je moj *završni rad* izvorni rezultat mogega rada te da se u izradi istoga nisam *koristila* drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni“.

vlastoručni potpis

Maja Belcar

U Zagrebu, 24. rujna 2021. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. OBRADA TEME	2
2.1 Rod <i>Cornus</i>	2
2.1.1 <i>Cornus alba</i> L. – sibirski drijen.....	3
2.1.1.1 <i>Cornus alba</i> 'Aurea'	5
2.1.1.2 <i>Cornus alba</i> 'Elegantissima' ('Albovariegata', 'Argenteo-marginata', 'Sibirica Variegata')	6
2.1.1.3 <i>Cornus alba</i> 'Gouchaultii'	7
2.1.1.4 <i>Cornus alba</i> 'Kesselringii'	8
2.1.1.5 <i>Cornus alba</i> 'Sibirica'	9
2.1.1.6 <i>Cornus alba</i> 'Sibirica Variegata'	10
2.1.1.7 <i>Cornus alba</i> 'Spaethii'	11
2.1.1.8 <i>Cornus alba</i> 'Wintersun'	12
2.1.2 <i>Cornus controversa</i> – divovski drijen.....	13
2.1.2.1 <i>Cornus controversa</i> 'Variegata'.....	14
2.1.3 <i>Cornus florida</i> – cvjetni drijen	15
2.1.3.1 <i>Cornus florida</i> 'Cherokee Chief'	16
2.1.3.2 <i>Cornus florida</i> 'Cherokee Princess'	16
2.1.3.3 <i>Cornus florida</i> f. <i>rubra</i>	17
2.1.4 <i>Cornus kousa</i> – japanski drijen	18
2.1.4.1 <i>Cornus kousa</i> 'Laura'	19
2.1.4.2 <i>Cornus kousa</i> 'Satomi'	19
2.1.4.3 <i>Cornus kousa</i> 'Teutonia'	20
2.1.5 <i>Cornus mas</i> – drijen.....	21
2.1.5.1 <i>Cornus mas</i> 'Aurea Elegantissima' (var. <i>tricolor</i>)	23
2.1.6 <i>Cornus sanguinea</i> – svib	24
2.1.6.1 <i>Cornus sanguinea</i> 'Compressa'	25
2.1.6.2 <i>Cornus sanguinea</i> 'Winter Beauty'	26
2.1.7 <i>Cornus sericea</i> - svilenkasti drijen, bijeli drijen	27
2.1.7.1 <i>Cornus sericea</i> 'Flaviramea'	28
2.1.7.2 <i>Cornus sericea</i> 'Kelsey' ('Kelsey's Dwarf').....	29
3. ZAKLJUČAK	30
4. LITERATURA.....	31

1. UVOD

Naziv za rod *Cornus* potječe od latinske riječi *cornu* što znači rog. Rod *Cornus* obuhvaća oko 50 različitih vrsta iz porodice Cornaceae, koja je i dobila ime po ovome rodu. U Hrvatskoj rod *Cornus* zovemo drijenovke po vrsti *Cornus mas*, odnosno drijenu. Vrste iz ovoga roda specifične su po svojim raznovrsnim cvjetovima, listovima i ostalim karakteristikama. Najčešće su listopadni grmovi i rjeđe drveće. Osim što se koriste kao ukrasne vrste za sadnju u vrtovima, parkovima i okućnicama, njihovi plodovi se koriste za različite proizvode kao što su sok, pekmez i dr. Autohtone vrste ovoga roda u Hrvatskoj su *Cornus sanguinea* odnosno svib te *Cornus mas* ili drijen.

Uz rod *Cornus* se veže jedna zanimljiva legenda koja govori kako je drijen nekad bio toliko snažno drvo da je moglo konkurirati starim hrastovima. U ovom radu će biti opisane specifične karakteristike ukrasnih vrsta i kultivara roda *Cornus*.

2. OBRADA TEME

2.1 Rod *Cornus*

Rod *Cornus* pripada u porodicu Cornaceae. Većina vrsta u ovom rodu su listopadne biljke. Najčešće su u grmovi, ali ima i drveća. Vrste ovoga roda najčešće imaju nasuprotne i jednostavne listove, s iznimkama *C. alternifolia* i *C. controversa* koji imaju naizmjenične listove (Bean i Murray, 1970). Rubovi listova su cijeli. Plodovi su koštunice, bijele, plave, crvene ili crne boje. Cvjetovi su dvospolni, sitni i u vršnim cvatovima.

Ovaj rod je rasprostranjen u sjevernoj umjerenj zoni te na području Kine, Koreje i Japana, dok su u Hrvatskoj autohtoni *C. mas* i *C. sanguinea*. Vrste su većinom tolerantne na sušu te bolesti i štetnike i zbog toga se mogu uzgajati u različitim uvjetima.

Plodovi se koriste za ljekovite svrhe te za proizvodnju različitih prehrambenih proizvoda kao što su pekmez, sok, rakija i dr. U prošlosti drvo drijena se koristilo za izradu tradicionalnih alata, jer je čvrsto te se uspoređivalo s hrastovim drvetom.

Osim za ljekovite svrhe, vrste i kultivari roda *Cornus* se najčešće koriste za sadnju u parkovima, vrtovima i okućnicama, prvenstveno zbog svojih ukrasnih karakteristika kao što su izgled cvjetova, plodova i izbojaka, kao i habitus. Neke vrste, kao npr. *C. mas* obilno i rano cvjetaju pa se dosta primjenjuju u vrtlarstvu, selekcionirani su i brojni ukrasni kultivari, od kojih će najčešći biti opisani u ovome radu.

Kultivar (*cultivar*) je skupina biljaka koja je (1) selekcionirana zbog određenog svojstva ili kombinacije svojstava, (2) posebna, uniformna i stabilna u tim svojstvima, (3) razmnožavanjem na odgovarajući način zadržava ta svojstva (Brickell i sur., 2016). Ovaj termin je prvi izmislio Liberty Hyde Bailey iz termina "cultivated variety".

Uzgajanjem kultiviranih biljaka kao što su voće, povrće i ukrasne biljke bavi se hortikultura (lat. *hortus*= vrt i *cultura* = uzgoj, razvoj, oplemenjivanje i usavršavanje).

2.1.1 *Cornus alba* L. – sibirski drijen

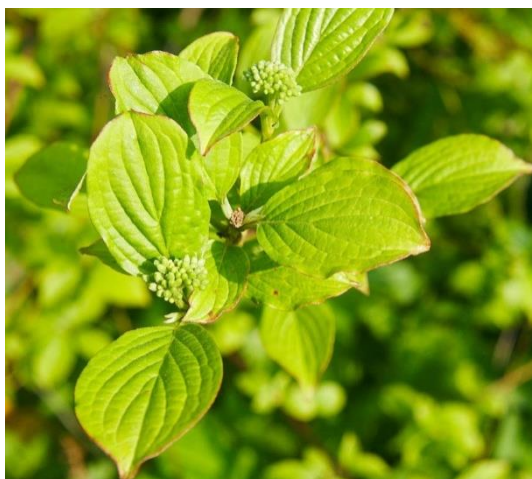
Sibirski drijen ili bijeli drijen je listopadni uspravni grm koji može narasti i do 3 metara. Svoj naziv je dobio po boji plodova. Plodovi su bijele, okrugle koštunice koje dozrijevaju krajem rujna i ostaju na izbojcima tijekom zime. Cvjetovi su dvospolni, i bjelkasto žućkasti, u pašticama te cvatu krajem proljeća i početkom ljeta. Za sibirski drijen je specifično da može cvjetati i drugi put i to krajem ljeta, odnosno početkom jeseni, ali slabije nego pri prvoj cvatnji. Ima jajaste do ovalne, nasuprotne listove s ušiljenim vrhom te izraženom nervaturom (Idžojić, 2009) koji tijekom jeseni poprime tamnoljubičastu boju. Na naličju su sivkastobijeli i imaju dugačku peteljku. Sibirski drijen ima uspravne, crvenkaste, ravne izbojke posute bijelim lenticelama.

Vrlo je prilagodljiv i pogodan je za sadnju u živice, kao ukrasna biljka u grupi ili pojedinačno. Otporan je na onečišćenje zraka, niske temperature, podnosi sjenu i nema posebne zahtjeve što se tiče mjesta sadnje ili tla. Dolazi na području Sibira, Mandžurije i Sjeverne Koreje, a u Europu je unesen 1741. godine (Bean i Murray, 1970).

Slika 1. Plodovi sibirskog drijena

Izvor: <https://www.plantea.com.hr/wp-content/uploads/2016/03/bijeli-svib-5.jpg>

Slika 2. Izgled lišća u proljeće

Izvor: <https://www.plantea.com.hr/wp-content/uploads/2016/03/bijeli-svib-6-200x200.jpg>

2.1.1.1 *Cornus alba* 'Aurea'

Ovaj kultivar je specifičan po boji listova koji su zlatno žute boje. Habitus ovog kultivara je zanimljiv jer su mu svi dijelovi istaknuti. Lišće zlatno, izbojci crveni, bijeli cvjetovi i bijeli plodovi. *Cornus alba* 'Aurea' može narasti do 3 m visine i 3 m širine. Pogodno mjesto za sadnju je vrt koji je osunčan cijeli dan.

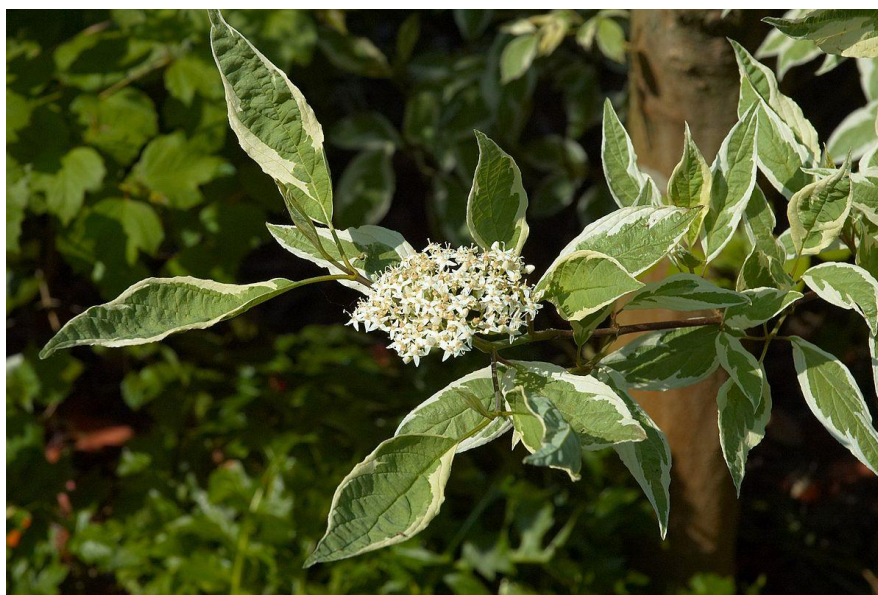

Slika 3. Habitus *Cornus alba* 'Aurea'

Izvor: <https://www.longfordgardencentre.com/wp-content/uploads/cornus-alba-aurea.jpg>

2.1.1.2 *Cornus alba* 'Elegantissima' ('Albovariegata', 'Argenteo-marginata', 'Sibirica Variegata')

Poznat je po svojim specifičnim listovima koji imaju kremasto bijele nepravilne rubove, sa sivo bijelom sredinom te bijele sitne cvjetove od kojih se razvijaju male bijele koštunice (Bean i Murray, 1970). Kao što i većina vrsta iz roda *Cornus* imaju crvene grančice tako ima i ovaj kultivar, koje su najuočljivije zimi. Tijekom jeseni lišće poprimi zlatnu boju. Može narasti do 3 m visine i do 4 metara širine.

Slika 4. Habitus *Cornus alba* 'Elegantissima'

Izvor:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/5/59/Cornus_alba_Elegantissima_A.jpg/1200px-Cornus_alba_Elegantissima_A.jpg

2.1.1.3 *Cornus alba* 'Gouchaultii'

Posebnosti ovog kultivara su rubovi listova kao kod *C. alba* 'Elegantissima' samo što 'Gouchaultii' ima žute i ružičaste rubove s tamno zelenom sredinom (Bean i Murray, 1970). Cvatnja ovog kultivara počinje u kasno proljeće. Već početkom ljeta možemo na ovom grmu vidjeti cvjetove. Ubrzo nakon toga pojavljuju se prvi plodovi, odnosno plavo bijele koštunice. U jesen, lišće poprimi ljubičasto crvenu boju.

Slika 5. Lišće i cvjetovi *Cornus alba* 'Gouchaultii'

Izvor: <https://www.ebben.nl/files/treeEbb/images/852x480/cornus-alba-gouchaultii-leaves-2.jpg>

2.1.1.4 *Cornus alba* 'Kesselringii'

'Kesselringii' se od ostalih kultivara razlikuje po tome što zimi ima tamno ljubičaste izbojke (Bean i Murray, 1970). Lišće je ovalno do eliptično, u ljeto je tamno zeleno ali kako dolazi jesen tako ono poprimi crvenu do ljubičastu boju. Vrlo brzo može dosegnuti visinu i do 2 metara, te ga je lako održavati.

Slika 6. Listovi i grančice kultivara 'Kesselringii'

Izvor: https://www.gardenersdream.co.uk/images/cornus-alba-kesselringii-p5080-39320_image.jpg

2.1.1.5 *Cornus alba* 'Sibirica'

Ovaj kultivar ima koraljno crvene izbojke zbog kojeg je i specifičan. Kontrast ovim crvenim izbojcima daju plavkaste koštunice. Kora mu je u početku svjetlija ali kako stari tako je kora sve tamnija. Sadi se prvenstveno zbog svojih izbojaka koji tijekom zime daju lijep kontrast u snijegu.

Slika 7. Habitus kultivara 'Sibirica'

Izvor:https://www.paulovnja.rs.ba/images/com_hikashop/upload/cornus_alba_sibirica.jpg

2.1.1.6 *Cornus alba* 'Sibirica Variegata'

'Sibirica Variegata' možemo prepoznati po malim sitnim listovima koji imaju tanki bijeli rub, često mogu biti i zakržljali. Izbojci su koraljno crveni kao u kultivara 'Sibirica', ali imaju i varijegirane listove kao kultivar (Houtman, 2004).

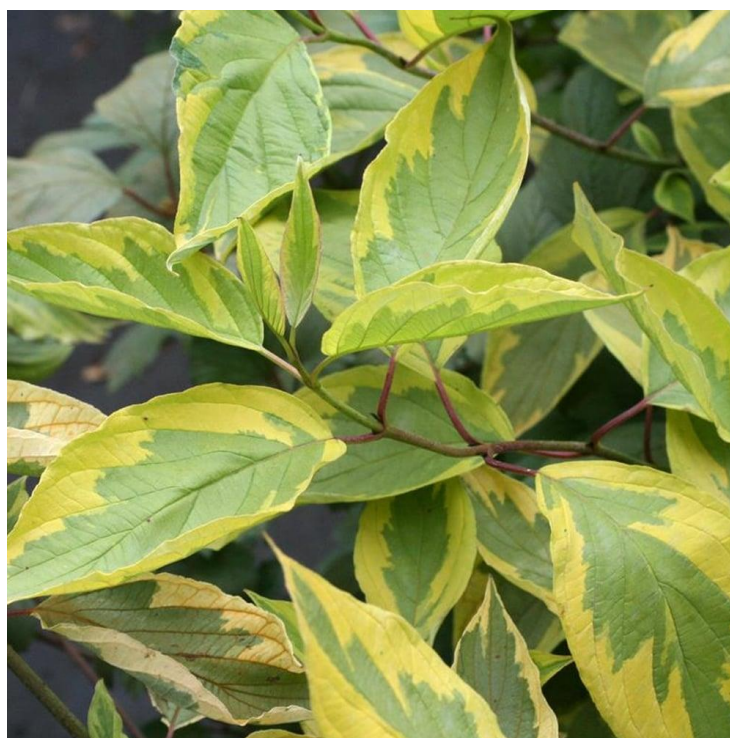

Slika 8. Habitus kultivara 'Sibirica Variegata'

Izvor: <http://rasadnikmihalek.com/wp-content/uploads/2016/04/cornus-alba-variegata6.jpg>

2.1.1.7 *Cornus alba* 'Spaethii'

Listovi ovog kultivara su u početku brončano žuti, a kasnije imaju zlatnožuti rub. Njegovi sitni žućkasto bijeli cvjetovi mogu dva puta godišnje cvjetati te tijekom ljeta ima plavo bijele koštunice koje su privlačne pticama. U jesen lišće poprimi ružičastu do ljubičastu boju. Vrlo je upečatljiva biljka i zbog toga se najviše sadi u parkovima. 'Spaethii' se često mijenja s 'Gouchaultii' zbog boje listova.

Slika 9. Lišće kultivara 'Spaethii'

Izvor: https://www.gardenersdream.co.uk/images/cornus-alba-spaethii-60-90cm-2-3ft-bare-root-red-bark-dog-wood-hedging-plants-p661-4057_image.jpg

2.1.1.8 *Cornus alba* 'Wintersun'

'Wintersun' je uspravan listopadni grm čiji su izbojci narančasto crvene boje.

Slika 10. Habitus kultivara 'Wintersun'

Izvor: https://www.havlis.cz/img/1610_2.jpeg

2.1.2 *Cornus controversa* – divovski drijen

Divovski drijen je listopadno drveće koje za razliku od drugih kultivara i vrsta roda *Cornus* ima naizmjenično, ovalno do jajasto lišće s klinastom osnovom, kratko šiljastog vrha i cijelog ruba (Bean i Murray, 1970). Grane su raspoređene u horizontalnim ravninama, zbog čega se katkada naziva "wedding cake tree". Može narasti i do 15 metara. Cvjeta nakon listanja, tijekom svibnja. Specifičan je po svojim cvjetovima koji su bijelo žute boje i u pašticama. Ubrzo nakon cvatnje možemo vidjeti njegove plodove odnosno plavocrne koštunice. Lišće mu je tamno zelene boje, a u jesen mijenja boju u crveno ljubičastu. Otkriven je 1880. godine, a areal mu je Japan i Kina.

Slika 11. Habitus divovskog drijena

Izvor: <https://www.ebben.nl/files/treeEbb/images/852x480/cornus-controversa-multi-stem-7.jpg>

2.1.2.1 *Cornus controversa* 'Variegata'

C. controversa 'Variegata' dolazi iz Japana i u početku je njegov naziv bio "fui-ri-mizu-ki". se navodi da je slučajno pronađen u Francuskoj 1890. godine. Karakteristika ovoga kultivara je da su listovi kremastobijelo obrubljeni.

Slika 12. Habitus kultivara 'Variegata'

Izvor: http://cdn.shopify.com/s/files/1/1402/5897/products/Cornus-controversa-Variegata-01_800x.jpg?v=1542003903

2.1.3 *Cornus florida* – cvjetni drijen

Listopadno drvo koje može narasti i do 6 metara (Vukičević, 1987). Kora mu je crvenkasto smeđa, duboko, pločasto raspucana. Ima nasuprotno eliptično lišće s ušiljenim vrhom i klinastom osnovnom. Lišće je cijelog ruba, a donja strana lista je bjelkasta te uzduž glavne žile dlakava. U jesen lišće poprimi narančasto crvenu do zlatnu boju. Posebna karakteristika ove vrste su njezini sitni, žućkasto zeleni cvjetovi koji su okruženi s četiri velike, bijele brakteje nalik na Cvjeta u travnju, neposredno prije listanja, a plodovi su elipsoidne, crvenkaste koštunice koje dozrijevaju tijekom jeseni.

Dolazi iz istočnog SAD-a i tamo možemo cvjetni drijen naći u otvorenim šumama odnosno na rubu šuma. Cvjetni drijen najviše voli hladne zime, vruća ljeta i suhu jesen (Bean, Murray, 1970).

Slika 13. Cvjetovi cvjetnog drijena

Izvor: https://www.ornamental-trees.co.uk/images/cornus-florida-cloud-nine-tree-p294-1607_zoom.jpg

2.1.3.1 *Cornus florida* 'Cherokee Chief'

'Cherokee Chief' je listopadni grm koji može narasti i do 6 m visine, a od vrste se razlikuje po boji brakteja koje su tamno ružičaste do crvene boje. Lišće mu je ovalnog oblika i u jesen je crveno do ljubičasto.

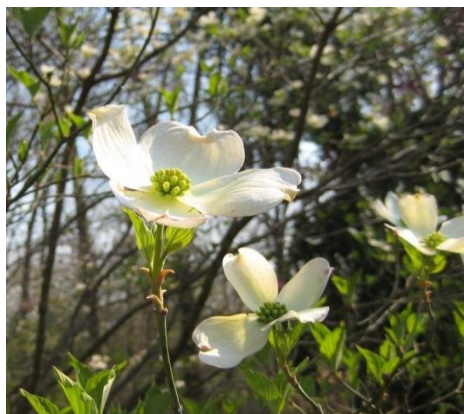

Slika 14. Cvjetovi kultivara 'Cherokee Chief'

Izvor: <https://www.vdberk.com/media/28480/cornus-florida-cherokee-chief.jpg>

2.1.3.2 *Cornus florida* 'Cherokee Princess'

Ovaj kultivar je dosta sličan vrsti, ali ima veće brakteje, obilno cvjeta, a cvjetaju već i mlade biljke.

Slika 15. Cvjetovi kultivara 'Cherokee Princess'

Izvor: https://www.ornamental-trees.co.uk/images/cornus-florida-cherokee-princess-tree-p919-2820_medium.jpg

2.1.3.3 *Cornus florida* f. *rubra*

Ova forma se razlikuje po boji brakteja, koje za razliku od vrste nisu bijele već crvenkasto ružičaste.

Slika 16. Cvjetovi *Cornus florida* f. *rubra*

Izvor: <https://www.gardenia.net/storage/app/public/uploads/images/detail/fyNiCQsL8HrisORnYS4Z38CCyEbsr1sT0uJYDBQa.jpeg>

2.1.4 *Cornus kousa* – japanski drijen

Vrlo upečatljivi, listopadni veći grm ili do 7 metara visoko stablo, dolazi iz Kine i Japana (Idžojić 2009). Kora mu je šarena i ljušti se u velikim tankim krpama. Ima nasuprotne, jednostavne, jajasto eliptične listove koji su cijelog i većinom valovitog ruba te klinaste osnove. Jesenska boja lišća je crvena. Cvate tijekom svibnja i lipnja, a cvjetovi su mu zelenkastožuti, okruženi s četiri velike, bijele, na vrhu ušiljene brakteje. Plodovi su crveni, poput jagoda, na dugačkim stapkama i jestivi, a mogu se konzumirati sirovi ili termički obrađeni.

Prirodno stanište mu je Japan, Kina, Koreja i Tajvan. Raste u brdskim i planinskim krajevima, a najčešće se uzgaja kao ukrasna biljka. Najviše mu odgovara polusjena te vlažna i kisela tla.

Slika 17. Cvjetovi japanskog drijena

Izvor: https://www.ornamental-trees.co.uk/images/cornus-kousa-china-girl-tree-p296-1603_medium.jpg

2.1.4.1 *Cornus kousa* 'Laura'

Kultivar 'Laura' odlikuje se nepravilno, kremasto bijelo obrubljenim listovima. Krajem ljeta bijela boja prelazi u nijanse ružičaste ili crvene boje.

Slika 18. Habitus kultivara 'Laura'

Izvor: <https://greenseasons.eu/wp-content/uploads/2017/06/cornus-kousa-laura.jpg>

2.1.4.2 *Cornus kousa* 'Satomi'

'Satomi' je kultivar japanskog drijena kojem su brakteje ružičaste boje (Idžojtić, 2013). Kao i većina kultivara, 'Satomi' u jesen ima crvene do ljubičaste listove.

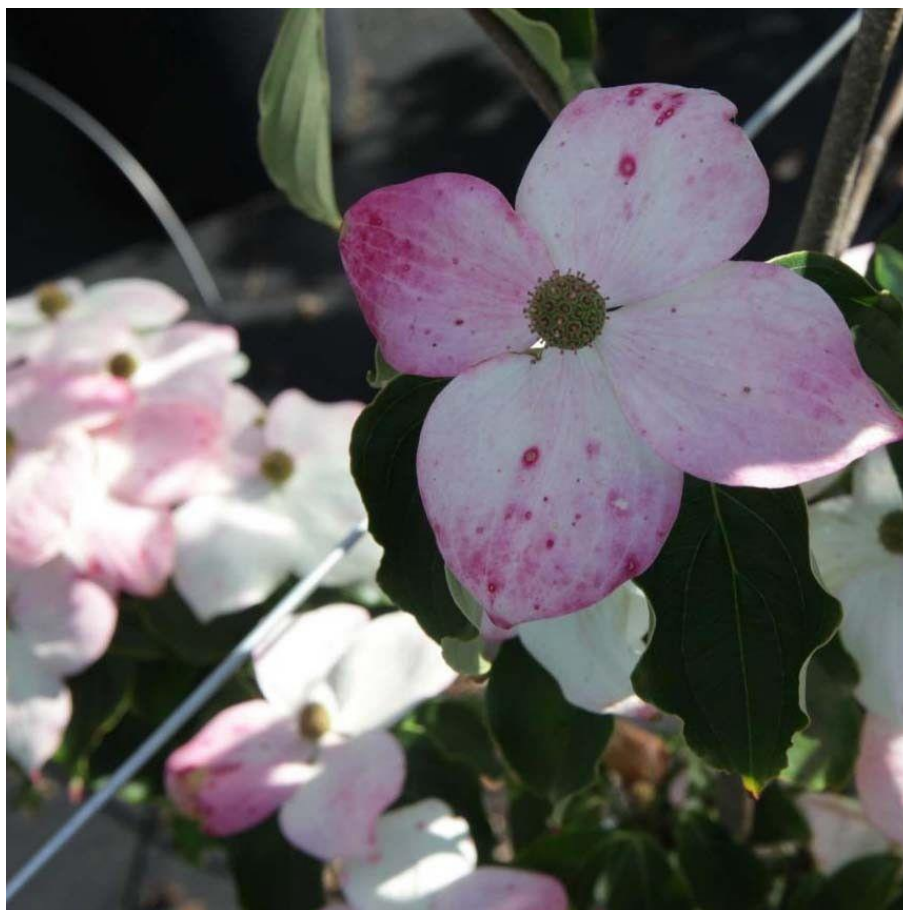

Slika 19. Cvjetovi kultivara 'Satomi'

Izvor: <https://www.gardenia.net/storage/app/public/uploads/images/detail/rK6eryBfhsLzw90EIDt5OYDxxHlp8h00RXOEMp14.jpeg>

2.1.4.3 *Cornus kousa* 'Teutonia'

Kultivar 'Teutonia' ima veće brakteje te ranije i obilnije cvjeta od vrste. Brakteje su bijele boje, ali ružičasto mrljave. Lišće je tijekom jeseni poprimi crvenu do ljubičastu boju. Može narasti i do 5 metara.

Slika 20. Cvjetovi kultivara 'Teutonia'

Izvor:https://www.promessedefleurs.com/media/catalog/product/cache/1/photo_fleur/9df78eab33525d08d6e5fb8d27136e95/C/o/Cornus-kousa-Teutonia-84011-FL.jpg

2.1.5 *Cornus mas* – drijen

Drijen može narasti do 10 metara visine. Kora mu je smeđa i ljuskasto ispucala (Idžojtić, 2005). Ima šibolike izbojke koji su s osunčane strane ljubičasto smeđi, a s druge zelenkasti. Lišće mu je jajasto eliptično te ima ušiljeni vrh i cijeli rub. Lisne žile su u lukovima, u kutovima žila su bijele dlačice (Idžojtić, 2020).

Cvjetovi su dvospolni i možemo ih vidjeti već tijekom ožujka i travnja. Žute su boje. Plod drijena se naziva drenjina, elipsoidnog je oblika i crvene boje. Plodovi sadrže puno vitamina C pa se koriste u prehrani. Najčešće se proizvodi marmelada, kompot i sok, ali se može koristiti i kao zamjena za kavu. U Turskoj se od plodova drijena proizvodi liker koji se naziva serbert. Zbog svoje gorčine i kiselosti plodove je najbolje brati nakon što poprime tamniju boju. Osim ukrasnih, selekcionirani su i voćarski kultivari.

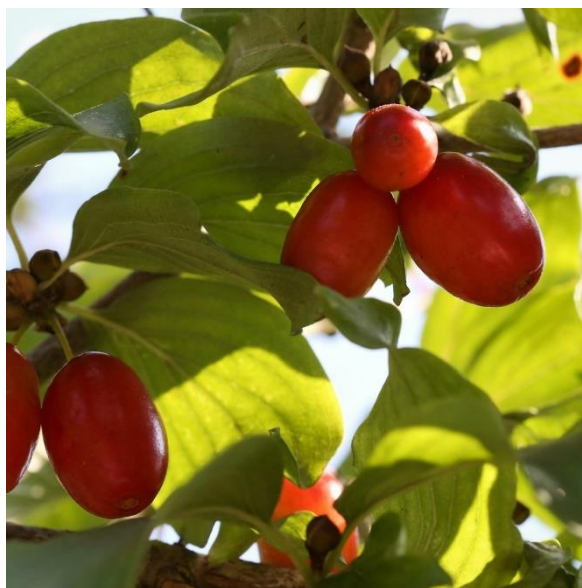
Drijenu najviše odgovaraju topla i suha staništa. Drvo drijena je vrlo tvrdo i otporno na štetnike. U prošlosti se drvo drijena koristilo za izradu alata.

Zbog svojeg vrlo ranog cvjetanja, često se sadi kao ukrasna vrsta u parkovima, vrtovima i okućnicama. Drijen raste vrlo sporo, ali može doživjeti i do 200 godina starosti.

Slika 21. Habitus drijena

Izvor: https://www.rasadnik-milic.hr/wp-content/uploads/2017/02/cornus_mas1-a.jpg

Slika 22. Plodovi – drenjine

Izvor: <https://flora.com.hr/wp-content/uploads/2020/05/drijen.jpg>

2.1.5.1 *Cornus mas* 'Aurea Elegantissima' (var. *tricolor*)

Ovaj kultivar je otkriven 1869. godine u Velikoj Britaniji. Poseban je po svojim listovima koji imaju vanjski žuti rub, a unutarnji svjetlo ružičasti, a mogu biti i potpuno žuti.

Slika 23. Lišće kultivara 'Aurea Elegantissima'

Izvod: https://www.baumschule-horstmann.de/bilder/popup/kornelkirsche-aurea-elegantissima-m086354_h_0.jpg

2.1.6 *Cornus sanguinea* – svib

Isto kao i drijen, svib je autohtona biljka u Hrvatskoj. Svib je listopadni, do 5 metara visoki grm. Kora je smeđe uzdužno ispucana. Lišće je jednostavno, nasuprotno, široko eliptično, šiljastog vrha, cijelog ruba i na osnovi klinasto (Idžojtić, 2009). U mladosti lišće je i s gornje i donje strane slabo dlakavo, ali kako stari gornja strana lista je gola. Jesenska boja lista je ljubičasto crvena. Izbojci su šiboliki i na osunčanoj strani ljubičasti, što dolazi do izražaja tijekom zime.

Sam naziv nam govori da svib cvjeta tijekom svibnja, odnosno nakon listanja, a može još jednom procvjetati u jesen. Cvjetovi su bijele boje, u širokim gronjama i neugodnog mirisa. Iz cvjetova se razvijaju sitni, kuglasti plodovi crne boje.

Svib najviše voli svježa, propusna i hranjivima bogata tla. Može doživjeti do 30 godina starosti, a pogodan je za sadnju u vrtove zbog svojeg izgleda, a ali i zbog učvršćivanja tla. Raste na području Europe.

Slika 24. Lišće i cvjetovi sviba

Izvod: <https://www.plantea.com.hr/wp-content/uploads/2015/06/svib-21.jpg>

2.1.6.1 *Cornus sanguinea* 'Compressa'

Od vrste se razlikuje po veličini lišća koje je manje i ima naglašenu i odozgo udubljenu nervaturu (Idžojtić, 2009). Jesenska boja lišća je tamno crvena. Specifično je da ovaj kultivar nema cvjetova što znači da nema ni plodova. Habitus je stupolik i gust.

Slika 26. Habitus kultivara 'Compressa'

Izvor:http://cdn.shopify.com/s/files/1/1920/9319/products/image_c1957499-f45b-4b8e-a014-b15e454fe28d_1024x1024.jpg?v=1627859940

2.1.6.2 *Cornus sanguinea* 'Winter Beauty'

Izbojci ovog kultivara su narančastožuti, u gornjem dijelu crveni. Lišće je u jesen narančasto žute boje.

Slika 27. Habitus kultivara 'Winter Beauty'

Izvor:<https://d33hkn1y3enp4f.cloudfront.net/eyJrZXkiOiJwbGFudHNcLzEzMTQuanBnIiwiaWZWRpdHMiOnsicm90YXRlljpudWxsLCJyZXNpemUiOnsid2lkdGgiOiJyMDAsIndpdGhvdXRFbmxxcmdbWVudCI6dHJ1ZX19LCJidWNrZXQiOiJteWdhcmRlbn9yZyJ9>

2.1.7 *Cornus sericea* - svilenkasti drijen, bijeli drijen

Znanstveni sinonim ove vrste je *Cornus stolonifera* (Church, 2020). Bijeli drijen ima bijele cvjetove koje možemo vidjeti tijekom travnja i svibnja. Iz cvjetova se razvijaju bijeli plodovi. Lišće je jajasto do eliptično, ima izraženu nervaturu i ušiljeni vrh, a u jesen poprimi narančasto crvenu boju. Izbojci su crvene boje što daje kontrast bijelim plodovima. Rasprostranjen je istočnim djelom Sjeverne Amerike, a voli vlažna i zamočvarena tla.

Slika 28. Listovi i izbojci bijelog drijena

Izvor: https://www.glacialridgegrowers.com/assets/images/cornus_sericea_foliage.jpg

2.1.7.1 *Cornus sericea* 'Flaviramea'

'Flaviramea' je listopadni grm koji može narasti do 2 metara visine. Izbojci su mu žuto zelene boje. Ima tamnozeleno jajasto do ovalno lišće koje je u jesen crvene boje. Sitnih je bijelih cvjetova i bijelih plodova. Brzorastući je kultivar, a najviše mu odgovaraju vlažna tla.

Slika 29. Habitus kultivara 'Flaviramea'

Izvor:<https://www.dearplants.com/wp-content/uploads/2018/02/Cornus-alba-Flaverimea-Yellow-twig-dogwood-shrub.jpg>

2.1.7.2 *Cornus sericea* 'Kelsey' ('Kelsey's Dwarf')

Kao što mu samo ime govori ovo je patuljasti listopadni grm. Zeleno lišće u jesen poprima crvenu boju. Iz bijelih cvjetova se razvijaju bijeli plodovi. Izbojci su crveno ljubičaste boje. Najbolje ga je posaditi na osunčanim mjestima, a tolerantan je na onečišćeni zrak.

Slika 30. Habitus kultivara 'Kelsey'

Izvor: <https://plants.oaklandnursery.com/Content/Images/Photos/H186-23.jpg>

3. ZAKLJUČAK

Rod *Cornus* čine različite vrste i kultivari koji se danas uzgajaju prvenstveno radi sadnje u okućnice, parkove i vrtove, ali i zbog upotrebe njihovih plodova u prehrambene i ljekovite svrhe. Osim toga drvo drijenovki je jako cijenjeno jer je čvrsto i izdržljivo.

Većina kultivara su grmovi pogodni za sadnju u živice. Iznimku čini divovski drijen, kojemu grane rastu horizontalno i može narasti do 15 m visine.

Grmolikim oblicima do izražaja dolaze izbojci koji su najčešće crvene boje te oni daju lijep kontrast snijegu. Najpoznatiji kultivar s koraljno crvenim izbojcima je *Cornus alba* 'Sibirica'.

S obzirom na cvjetanje, većina vrsta i kultivara cvjeta tijekom svibnja i lipnja, odnosno nakon listanja, dok vrsta *Cornus mas* počinje obilno cvjetati već krajem veljače, prije nego što se počinje razvijati lišće. *C. florida* cvjeta prije listanja. Njegovi sitni, zelenkasti cvjetovi su okruženi s četiri velike, bijele brakteje. Slične cvjetove okružene s četiri bijele brakteje ima *C. kousa*, ali ova azijska vrsta cvjeta nakon listanja. Obje vrste imaju kultivare obojenih brakteja, najčešće ružičaste ili crvene boje.

Plodovi vrsta roda *Cornus* su koštunice, kuglastog do elipsoidnog oblika. Mogu biti bijele boje (*C. alba* i *C. sericea*), crvene boje (*C. mas*, *C. florida* i *C. kousa*), crne do crnkastoplave boje (*C. sanguinea* i *C. controversa*). Razne boje plodova privlače ptice. Neki kultivari ne razvijaju cvjetove pa ne mogu razvijati plodove (*Cornus sanguinea* 'Compresa').

Možemo zaključiti da je rod *Cornus* raznovrsna skupina biljaka koja svojim jedinstvenim karakteristikama obogaćuje okućnice, parkove, vrtove i šume.

4. LITERATURA

Knjige

1. Bean W.J. i Murray. J., (1970): Trees and shrubs, Hard in the British isles, Eighth Edition fully revised, I A-C
2. Brickell C. D., Alexander C., Cubey J.J., David J.C., Hoffman M. H. A., Leslie A.C., Malécot V., Hetterscheid W. L. A. i Jin X. (Eds.), (2016): International Code of Nomenclature for Cultivated Plants (ICNCP). Ninth Edition. Scripta Horticulturae Number 18, ISHS.
3. Church G., (2020): Trees and shrubs for flowers, A Fireflay Book
4. Church G., (2020): Trees and shrubs for foliage, A Fireflay Book
5. David & Charles, (1972): Newtownabbot: Hillers' manual od trees & shrubs: Hiller & sons
6. Hillier. J. i Coombes. A., (1970): The Hillier manual of trees & shrubs, David & Charles
7. Houtman R., (2004): Variegated Trees & Shrubs, The illustrated encyclopedia, Timber Press inc
8. Idžojtić M., (2009): Dendrologija - list. Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet, Zagreb
9. Idžojtić M., (2013): Dendrologija - cvijet, češer, plod, sjeme, Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet, Zagreb
10. Idžojtić M. (2005): Listopadno drveće i grmlje u zimskom razdoblju. Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
11. Idžojtić M. (2020): 13-*Ceratonia-Cornus* (PPT prezentacija), Fakultet šumarstva i drvne tehnologije, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb
12. Vermeulen N., (2006): Trees and shrubs, Rebo International b.v.
13. Vukičević E. (1987): Dekorativna dendrologija, Naučna knjiga, Beograd

Linkovi

1. <http://database.dendrologie.cz/index.php?menu=2>
2. <https://www.gardenersworld.com/plants/cornus-alba-aurea/>
3. <http://www.missouribotanicalgarden.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?kempercode=e237>
4. <http://www.missouribotanicalgarden.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?taxonid=243962&isprofile=0&>
5. <https://www.gardenia.net/plant/cornus-alba-kesselringii-tatarian-dogwood>
6. <https://www.ballyrobertgardens.com/products/cornus-alba-spaethii-v>
7. <https://www.rhs.org.uk/Plants/95509/Cornus-florida-Cherokee-Chief/Details>
8. http://hort.ufl.edu/database/documents/pdf/tree_fact_sheets/corflob.pdf
9. https://plants.oaklandnursery.com/12130001/Plant/715/Cherokee_Princess_Flowering_Dogwood
10. <https://www.plantea.com.hr/japanski-drijen/>
11. <https://www.plantea.com.hr/drijen/>
12. <https://www.plantea.com.hr/svib/>
13. <http://www.missouribotanicalgarden.org/PlantFinder/PlantFinderDetails.aspx?taxonid=293636>
14. <https://www.gardenia.net/plant/cornus-sericea-flaviramea-golden-twist-dogwood>
15. http://search.millcreeknursery.ca/11050005/Plant/726/Kelsey_Dwarf_Dogwood/
16. <https://hr.wikipedia.org/wiki/Drijen>